

STORTINGET

Lovvedtak 136

(2020–2021)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 506 L (2020–2021), jf. Dokument 21 (2020–2021), kapittel 11

I Stortingets møte 1. juni 2021 ble det gjort følgende

vedtak til lov

om Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret

Kapittel 1. Mandat, oppgaver og arbeidsformer

§ 1 Formål og mandat

Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret (Ombudsnemnda) skal fremme og beskytte rettighetene og interessene til personer som har tjenesteplikt etter forsvarsloven og personer som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner, og ved sitt arbeid også søke å medvirke til å effektivisere Forsvaret.

§ 2 Oppgaver

Ombudsnemnda har følgende oppgaver:

- å overvåke og rapportere om personellets forhold, herunder legge frem anbefalinger for å sikre at deres interesser ivaretas,
- av eget tiltak foreta undersøkelser og ta opp problemstillinger som gjelder personellets interesser,
- å informere og veilede personell,
- å legge til rette for samarbeid og dialog mellom personell og Forsvaret og
- å delta i internasjonalt samarbeid.

Ombudsnemnda kan ikke ta stilling til om det foreligger brudd på rettigheter eller plikter i enkeltsaker.

§ 3 Henvendelser og oppfølgingen av disse

Enhver kan henvende seg til Ombudsnemnda om forhold som gjelder personer som nevnt i § 1. Ombudsnemnda avgjør hvilke henvendelser som følges opp, og hvilke undersøkelser som foretas.

Hvis Ombudsnemnda følger opp henvendelsen skriftlig overfor Forsvaret, skal den som henvendte seg, gis anledning til innen rimelig tid å gjøre seg kjent med Forsvarets tilbakemelding i saken.

Ombudsnemnda skal ikke behandle henvendelser som skal gå tjenestevei.

§ 4 Tilsyn

Ombudsnemnda kan utføre tilsyn med Forsvaret.

Ombudsnemnda har tilgang til ethvert sted under Forsvarets kontroll, hvor sikkerhetsmessige hensyn tillater det.

På sitt arbeidsområde etter § 1 har Ombudsnemnda, opp til sikkerhetsgraden BEGRENSET, adgang til opplysninger som Ombudsnemnda mener er nødvendig for å ivareta sine oppgaver etter loven.

Saker som gjelder dokumentoffentlighet hos Ombudsnemnda eller dens administrasjon, behandles og avgjøres av Ombudsnemnda. Offenleglova anvendes så langt den passer.

I etterkant av et tilsyn skal Ombudsnemnda skrive en rapport. Rapporten bør påpeke eventuelle kritikkverdige forhold og gi anbefalinger om det er behov for det. Før rapporten offentliggjøres i en ugradert versjon, bør den forelegges Forsvarsdepartementet til uttalelse.

§ 5 Årsmelding og særskilte meldinger

Ombudsnemnda skal gi Stortinget årlig melding om sin virksomhet. Meldingen bør gjøre rede for

utviklingstrekk og de konkrete anbefalinger forsvarsombudet har kommet med i løpet av året. Meldingen skal gis innen 1. april hvert år og omfatte virksomheten i perioden 1. januar til 31. desember det foregående året. Meldingen skal offentliggjøres i den grad den ikke inneholder taushetsbelagte eller graderte opplysninger.

Ombudsnemnda kan gi særskilte meldinger til Stortinget.

Kapittel 2. Forholdet til Stortinget, oppnevning, organisering, mv.

§ 6 Forholdet til Stortinget

Ombudsnemnda utfører sine oppgaver selvstendig og uavhengig.

Innenfor rammen av denne loven kan Stortinget gi utfyllende bestemmelser om Ombudsnemndas virksomhet.

Stortinget, Stortingets utenriks- og forsvarskomiteé, Forsvarsdepartementet og forsvarssjefen kan forelegge saker innenfor Ombudsnemndas ansvarsområde til uttalelse for nemnda.

§ 7 Oppnevning, fratreden og avskjed

Ombudsnemnda skal bestå av syv medlemmer, som alle oppnevnes av Stortinget. Ett av medlemmene oppnevnes til Stortingets forsvarsombud (forsvarsombudet) og er leder av nemnda, og en annen oppnevnes til nestleder.

Medlemmene i nemnda oppnevnes for fire år av gangen. De kan bare gjenoppnevnes én gang. Det bør unngås at flere enn tre medlemmer skiftes ut samtidig.

Dersom noen av medlemmene i nemnda dør i løpet av perioden, permanent blir ute av stand til å utføre sitt verv, frasier seg vervet eller blir avsatt av Stortinget, oppnevner Stortinget nytt medlem.

Et nemndsmedlem kan bare fratas sitt verv av Stortinget.

§ 8 Nærmere om Ombudsnemndas virksomhet

Ombudsnemnda har det overordnede ansvaret for den faglige virksomhet, økonomi og drift av Ombudsnemndas kontor.

Nemnda kan ikke treffe avgjørelser med mindre minst fire medlemmer er til stede. Ved stemmelikhet i nemndas møter er forsvarsombudets stemme avgjørende. Ved forsvarsombudets fravær ledes nemndas møte av nestleder.

§ 9 Lønn og godtgjørelse

Forsvarsombudet utgjør full stilling. Lønn til forsvarsombudet og godtgjørelse for nemndsmedlemmene fastsettes av Stortinget.

§ 10 Administrativ leder

Ombudsnemnda ansetter administrativ leder ved Ombudsnemndas kontor.

Den administrative lederen har ansvaret for den daglige drift, personalmessige forhold og institusjonens interne organisering innenfor de rammer som nemnda fastsetter. Den administrative lederen er sekretær for nemnda og er ansvarlig for å utføre de oppgaver og prioriteringer nemnda vedtar.

Den administrative lederen settes på åremål på seks år, med mulighet til forlengelse én gang.

§ 11 Personalet

Personalet på Ombudsnemndas kontor settes av nemnda.

Statsansatteloven §§ 4 til 7 om utlysning, innstilling og ansettelse gjelder, med unntak av § 5 (4). Tvister om fortrinnsrett etter statsansatteloven § 13 avgjøres av nemnda.

Personalreglementet fastsettes av nemnda. Stortinget kan revidere personalreglementet.

For ansatte ved Ombudsnemndas kontor fastsettes lønn, pensjon og arbeidsvilkår etter de avtaler og bestemmelser som gjelder for arbeidstakere i statlig stilling.

Forvaltningsloven gjelder i saker om ordensstraff, oppsigelse, suspensjon eller avskjed. Klageorganet er Stortinget.

Lov 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister gjelder for ansatte på Ombudsnemndas kontor.

Kapittel 3. Generelle bestemmelser for virksomheten

§ 12 Taushetsplikt

Ombudsnemndas medlemmer har taushetsplikt om opplysninger mottatt i utøvelsen av vervet knyttet til noens personlige forhold, drifts- eller forretningshemmeligheter og graderte opplysninger. Taushetsplikten gjelder også etter vervets opphør. Nemnda har også taushetsplikt om innhentede forklaringer og hvem som har gitt disse.

Ansatte på Ombudsnemndas kontor og andre som bistår ved utførelsen av Ombudsnemndas oppgaver, har taushetsplikt om samme forhold som Ombudsnemndas medlemmer.

§ 13 Habilitet

Et medlem av Ombudsnemnda eller en ansatt ved nemndas kontor kan ikke behandle en sak dersom vedkommende har interesse i saken eller dens utfall, eller det foreligger andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til at saken vil bli behandlet på en upartisk og saklig måte.

§ 14 *Offentlighet*

Dokumenter utarbeidet som ledd i Ombudsnemndas virksomhet er offentlige, med følgende unntak:

- a) dokumenter og opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt
- b) dokumenter utarbeidet eller innhentet under forvaltningens forutgående behandling av en sak.

Ombudsnemndas interne saksdokumenter og dokumenter som utveksles mellom Ombudsnemnda og Stortinget om budsjett og intern administrasjon, kan unntas offentlighet.

Det kan kreves innsyn i det offentlige innholdet av journal som Ombudsnemnda fører for registrering av dokumenter. Ombudsnemnda kan gjøre journaler og andre dokumenter allment tilgjengelig på internett.

Den administrative lederen, eller den vedkommande bemyndiger, avgjør om et dokument helt eller delvis skal unntas fra offentlighet. Slike avgjørelser kan påklages til nemnda.

Arkivlova kapittel II gjelder for Ombudsnemndas virksomhet, med unntak av §§ 7 og 8. Tilhørende forskrifter gjelder så langt de passer.

§ 15 *Behandling av personopplysninger*

Ombudsnemnda, herunder nemndas kontor, kan behandle personopplysninger, herunder personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel

9 og 10, når dette er nødvendig for å utføre oppgaver etter loven her.

Krav om kopi av personopplysninger i saksdokumenter som er utarbeidet eller innhentet under forvaltningens forutgående behandling av en sak, jf. personvernforordningen artikkel 15 nr. 3, rettes mot vedkommende organ i forvaltningen.

§ 16 *Sikkerhetslovens anvendelse*

For Ombudsnemndas medlemmer og ansatte ved Ombudsnemndas kontor gjelder bestemmelsene om behandling av sikkerhetsgradert informasjon og personellsikkerhet i sikkerhetsloven med forskrifter samt beskyttelsesinstruksen. Stortingets administrasjon er klareringsmyndighet. Stortingets presidentskap er klagemyndighet for avgjørelser truffet av Stortingets administrasjon.

Hvis Ombudsnemnda er i tvil om graderingen av en opplysning i uttalelse eller melding, eller mener at av eller nedgradering bør skje, forelegger nemnda spørsmålet for vedkommende departement eller underliggende forvaltningsorgan. Forvaltningens avgjørelse er bindende for nemnda.

§ 17 *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft 1. oktober 2021. Samtidig oppheves instruks av 21. april 1952 nr. 4287 for Forsvarets ombudsmannsnemnd.

Tone Wilhelmsen Trøen

president

